

Arbeids- og sosialkomiteen

Vår dato:

01.06.2026

Representantforslag om forskuttering av sykepenger - høringssvar NHO Reiseliv

NHO Reiseliv viser til Høring om Representantforslag om forskuttering av sykepenger og takker for muligheten til å komme med høringssvar. NHO Reiseliv støtter forslaget.

NHO Reiseliv er den største arbeidsgiver- og næringsorganisasjonen for reiselivet i Norge med nærmere 3800 medlemsbedrifter, og har medlemmer innen overnatting, servering, camping, opplevelser, bilutleie, destinasjonsselskaper med mer. 99 % av våre medlemmer er små og mellomstore bedrifter.

Våre viktigste kommentarer til forslaget er:

- Forslaget bidrar til å løse en stor utfordring for arbeidstakere, ved at den helt vesentlige og grunnleggende velferdsytelsen sykepenger blir gjort tilgjengelig raskt for arbeidstakere.
- Samtidig plasserer forslaget ansvaret for sykepenger tydelig der det hører hjemme, hos staten og Nav.
- Forslaget kan redusere norsk næringslivs økonomiske byrder, og er særlig viktig for små og mellomstore bedrifter. Dersom private bedrifter i større grad må bære kostnader og likviditetsbelastning på vegne av staten, vil dette kunne få negative konsekvenser for sysselsettingen i landet.
- Forslaget løser også utfordringen med forsinket sykepengeutbetaling for alle arbeidstakere, både de som er fagorganisert og de som ikke er det. I reiselivet er godt over 90 % av arbeidstakerne uorganisert.
- Saksbehandlingstiden for utbetaling av sykepenger til arbeidstaker og for refusjonskrav fra arbeidsgiver må vesentlig reduseres, og det må fastsettes klare saksbehandlingsfrister. Vi oppfordrer Stortinget til å følge opp dette.

Bakgrunn

Sykepengeordningen er en bærebjelke i velferdsstaten. Når mennesker blir syke, skal de ha inntektssikring. Det er statens ansvar, forvaltet gjennom NAV, og finansiert av fellesskapet. Samtidig er det i dag altfor lang saksbehandlingstid i NAV når det gjelder saker som behandles manuelt. Når mange arbeidstakere i dag står lenge uten inntekt, og kanskje må ta opp lån for å ha penger til livsopphold, er dette en situasjon som ikke kan vedvare.

Etter NHO Reiselivs beskriver representantforslaget presist både problemstillingen, den uholdbare situasjonen for arbeidstakerne samt hvor ansvaret må ligge. "Syke arbeidstakere må få utbetalt pengene de har krav på, raskt. Når det i dag tar mange uker før sykepengene kommer fra Nav i saker som må behandles manuelt, er det et systemproblem – ikke et arbeidsgiverproblem."

Det er flere årsaker til at vi ikke kan ha et generelt system basert på at bedriftene skal forskuttere sykepenger. For det første er sykepenger en offentlig velferdsytelse alle arbeidstakere har krav på. Da må også staten levere på dette. Arbeidsfolk er avhengig av å få sykepengene sine raskt. Det handler om trygghet i en vanskelig situasjon.

For det andre er reiselivet en næring som består av bedrifter med små driftsmarginer. Et stort flertall av bedriftene er små og mellomstore. Forskuttering av sykepenger er økonomisk krevende. Det beslaglegger bedriftens likviditet ved at bedriften må legge ut sykepenger, penger de kanskje ikke har. I tillegg vil det være administrativt svært krevende, særlig for små bedrifter. Arbeidsgiver må vurdere vilkårene for sykepengeutbetaling, dokumentere og sende inn refusjonskrav, kontrollere vedtak og sikre at alle frister overholdes. Særlig for små og mellomstore bedrifter, som ofte har minimale administrative ressurser, er dette en stor ekstrajobb. Samlet vil forskuttering kunne ramme drift, investeringer og muligheten til å ansette.

NHO Reiselivs undersøkelse fra mai 2026 viser at små bedrifter er spesielt sårbare. Blant bedrifter med opptil 9 årsverk svarer 21 prosent at fire måneders forskuttering kan sette bedriftens eksistens i spill.

Selv om forskuttering av sykepenger nå er tatt inn i NHO Reiseliv og Fellesforbundets tariffavtale, Riksavtalen, etter seks ukers streik, vil utfordringen vedvare for de mange uorganiserte som jobber på bedrifter uten tariffavtale. De fleste ansatte i reiselivsnæringen arbeider i en bedrift uten tariffavtale. Av bransjene innen næringen er det overnatting- og serveringsbransjen som har størst tariffavtaledekning, men også her er tariffavtaledekningen lav. En rapport fra FAFO i 2021 viser at avtaledekningen er på bare ca.29 prosent. Representantforslaget fra Høyre løser dermed en generell utfordring i velferdssystemet, og en statlig forskutteringsordning for sykepenger vil komme alle sykmeldte arbeidstakere til gode, ikke bare de som jobber i tariffbundne bedrifter.

I dag er det enkelte av de store hotellkjedene, og noen få frittstående bedrifter som praktiserer ordninger for forskuttering av sykepenger, fordi de har administrative og økonomiske forutsetninger til å håndtere en slik ordning, tilpasset sin bedrift. Men de taper allerede i dag store penger på dette. Noen konkrete eksempler følger:

- En hotellkjede som i dag forskutterer, får ikke refundert ca 10 % av det de forskutterer. Dette utgjør årlig mellom 12 og 15 millioner kroner.
- Et hotell i Innlandet fikk nylig avslag på refusjon av forskuttering av sykepenger etter seks måneders behandling. Totalt 90.000 kr er utbetalt i forskuttering.
- Et hotell i Tromsø har tre nylige eksempler på avslag på refusjon. Avslagene kommer først mange måneder etter at sakene ble meldt. Rundt 150.000 kr er tapt.

Dette er penger som kunne gått til tiltak for kvalitetsheving, markedsføring og kompetanseheving. I stedet blir konkurranseevnen svekket.

Kortere saksbehandlingstid

I forbindelse med at krav om forskuttering av sykepenger nå er tatt inn i en rekke tariffavtaler i lønnsoppgjøret, er det behovet for tiltak som kan sikre vesentlig kortere ventetid for bedrifter som forskutterer sykepenger til ansatte. I tillegg må fristen for å kreve refusjon av sykepenger fra NAV utvides fra tre til minimum seks måneder. Det vises til brev fra Riksmekler til regjeringen ved arbeids- og inkluderingsminister Stenseng, 12. april 2026 om dette.

Vi vil samtidig oppfordre komitéen til å tydeliggjøre en målsetning om kortere saksbehandlingstid og forenkling av rapporteringen ved at Nav benytter opplysningene bedriftene allerede rapporterer i A-meldingen.

Rammebetingelser for norsk næringsliv kan ikke forverres ytterligere

Det er en pågående debatt om næringslivspolitikken som føres gjør hverdagen vanskeligere for næringslivet. Debatter knyttet til skatter og avgifter, norske eierskap, gründerskap og innovasjon har alle pekt på behovet for endringer. Flere undersøkelser bekrefter dette. Abelian Omstillingsbarometer for 2025 viser at Norge faller på alle de viktigste indikatorene som må til for å styrke og sikre fremtidig konkurransekraft og omstillingsevne. Norge har de siste årene også falt i plasseringer både på den europeiske innovasjonsrankingen laget for EU-kommisjonen og på Global Competitiveness Index (IMD). Dersom det nå blir enda større økonomiske kostnader og risikoer fordi bedrifter må forskuttere sykepenger, blir det enda vanskeligere å starte og drive levedyktige bedrifter i Norge.

En veletablert og solid industribedrift har likviditet til å forskuttere sykepenger. En nyoppstartet bedrift innen service- eller tjenestesektoren har det ikke. Vi minner også om at reiselivsbedriftene er svært viktige integreringsbedrifter hvor mennesker med lav formalkompetanse for sin første viktige fot innenfor arbeidslivet. Dersom vi påfører bedriftene nye økonomiske plikter som de ikke kan bære, risikerer vi å svekke nettopp de arbeidsplassene vi alle ønsker å ta vare på.

Dersom det er forsinkelser i NAV, må regjeringen rydde opp, slik representantforsalget nå ber regjeringen om å gjøre. Løsningen er bedre kapasitet og mer effektiv saksbehandling, ikke å skyve ansvar og risiko over på bedriftene.

Arbeidsgivere tar allerede et stort ansvar for å følge opp sykmeldte ansatte og bidra til et inkluderende arbeidsliv. Det ansvaret skal vi fortsette å ta. Men finansieringen av offentlige velferdsordninger må fortsatt ligge der den hører hjemme: Hos staten.

NHO Reiseliv viser ellers til hørings svar fra NHO og NHO Service & Handel.

Med vennlig hilsen

NHO Reiseliv

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Kristin Krohn Devold'.

Kristin Krohn Devold

Adm.dir. NHO Reiseliv

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Ole Michael Bjørndal'.

Ole Michael Bjørndal

Fagdirektør næringspolitikk